

provincie groningen

provincie Drenthe

provinsje fryslân
provincie friesland

milieu-effectrapportage

**SYSTEEM- EN LOCATIEKEUZE VOOR DE
VERWIJDERING VAN ZUIVERINGSSLIB
AFKOMSTIG UIT DE PROVINCIES
GRONINGEN, FRIESLAND EN DRENTHE**

richtlijnen

RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET
MILIEU-EFFECTRAPPORT

SYSTEEM- EN LOKATIEKEUZE VOOR DE
VERWIJDERING VAN ZUIVERINGSSLIB
AFKOMSTIG UIT DE PROVINCIES
GRONINGEN, FRIESLAND EN DRENTHE

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	5
2.1 Beleidsuitgangspunten	5
2.2 Doelstelling	6
3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	6
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
4.1 Inleiding	7
4.2 Verwerkingsmethode en schaalgrootte	8
4.3 Locatiekeuze	9
4.4 Alternatieven	9
4.4.1 Algemeen	9
4.4.2 Verwerkingsmethoden en schaalgrootte	9
4.4.3 Locatiekeuze	10
4.4.4 Het nulalternatief (refentiesituatie)	10
4.4.5 Meest milieuvriendelijke alternatief	10
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN DE AUTONOME ONTWIKKELING	11
5.1 Algemeen	11
5.2 Abiotische aspecten	12
5.3 Biotische aspecten	12
5.4 Landschap, bodemgebruik	12
5.5 Te verwachten ontwikkelingen	12
6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	12
6.1 Algemeen	12
6.2 Locatiespecifieke milieugevolgen	13
7. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	14
8. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE EN EVALUTATIE ACHTERAF	15
9. PRESENTATIE VAN HET MER	15

1. INLEIDING

De drie noordelijke provincies Friesland, Groningen en Drenthe hebben het voornemen afvalverwerkingscapaciteit te realiseren voor slib dat vrijkomt uit riool- en industriële afvalwaterzuiveringsinstallaties. Voorts wordt beoogd één of meerdere locaties voor de verwerking te selecteren. Daarmee beogen de provincies een doelmatige verwerking van zuiveringsslib, waarmee een vergaande volumereductie kan worden behaald.

Voor de besluitvorming over de keuze van de verwerkingstechniek, de schaalgrootte en de locatie(s) wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) gevolgd. De m.e.r.-plicht is gebaseerd op art. 18.1 van bijlage C, Besluit m.e.r.

De drie provinciale besturen zijn gezamenlijk bevoegd gezag, waarbij de provincie Groningen optreedt als coördinerend bevoegd gezag. De m.e.r zal gefaseerd worden uitgevoerd. Allereerst zal een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de verwerkingstechniek en de daaraan verbonden schaalgrootte worden opgesteld. De Commissie voor de m.e.r. zal in de gelegenheid worden gesteld over dit eerste deel een toetsingsadvies uit te brengen. Op basis van het verwerkingsdeel van het MER, zullen formele besluiten over de verwerkingstechniek worden genomen door de provinciale staten van Friesland, Groningen en Drenthe. Afhankelijk van besluitvorming over de verwerkingstechniek en eventuele samenwerking zal vervolgens het onderdeel van het MER voor locatiekeuze worden opgesteld (tweede deel). Hierover vindt wederom inspraak en advies door de de Commissie voor de m.e.r. plaats.

De bekendmaking van de start van de m.e.r. vond plaats in de Staatscourant van 27 mei 1993. Per brief van 26 mei 1993 stelden Gedeputeerde Staten van Groningen de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor het door de initiatiefnemers op te stellen milieu-effectrapport.

Voorts is op 27 en 28 mei 1993 in de Nederlandse Staatscourant en in regionale dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen van de drie provincies de tervisielegging van de startnotitie bekendgemaakt. Vanaf 28 mei tot en met 28 juni 1993 is een ieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de vast te stellen richtlijnen.

Gedurende deze termijn zijn inspraakreacties ingekomen van;

- Nederlandse Slibverglazings Maatschappij
- N.V. Vuilafvoer Maatschappij VAM Wijster
- Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Drenthe
- R. Seljee

Deze inspraakreacties zijn opgenomen in bijlage 2.

Bij brief van 10 augustus 1993 heeft de Commissie voor de m.e.r. haar advies in de vorm van concept-richtlijnen uitgebracht. De aanbiedingsbrief en de samenvatting van het advies van de Commissie zijn opgenomen in bijlage 1.

De onderhavige richtlijnen zijn opgesteld op basis van de startnotitie, het advies van de Commissie voor de m.e.r. en de overige binnengekomen adviezen en reacties.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wet milieubeheer (Wm):

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

2.1 Beleidsuitgangspunten

Het MER dient een beknopt overzicht geven van de aard, voorgeschiedenis en de achtergronden van het voornemen.

De volgende aspecten verdienen daarbij de aandacht:

Aanbod van slib

- o Te verwachten hoeveelheden slib in de komende 10 tot 20 jaar, per jaar; minimum en maximumprognose, in nat volume en in tonnen droge stof per jaar. Het MER dient daarbij inzicht te verschaffen in de mate van onzekerheid van de schattingen.
- o Te verwerken soorten zuiveringsslib nu en in de komende 10 tot 20 jaar en voor zover slibsoorten niet onder het voornemen vallen, wordt aangegeven op welke wijze in de verwerking wordt voorzien:
 - uitsluitend slib van waterkwaliteitsbeheerders of ook zuiveringsslib afkomstig van (bepaalde) particuliere (industriële) afvalwaterzuiveringsinrichtingen?
 - primair slib en roostergoed, afval uit zandvangers, drijfslagputten (vrijkomend bij voorzuivering);
 - secundair slib (overtollig slib);
 - mengslib;
 - slib afkomstig uit riolen, kolken, gemalen;
 - andere soorten zuiveringsslib (bijvoorbeeld drinkwater- en defosfateringsslib).

Hierbij dient aangegeven te worden wat het droge stofgehalte van het slib is en op welke wijze stabilisatie en ontwatering plaatsvinden.

- o (Chemische) samenstelling nu en in de komende 10 tot 20 jaar; gehalten aan en waar relevant chemische vorm (1) van in ieder geval de volgende stoffen:
 - fosfaten, stikstofverbindingen;
 - zwavelverbindingen;
 - kwik, cadmium, lood, chroom, koper, arseen, nikkel, zink, zilver;
 - organische stof;
 - minerale olie en van minerale olie afgeleide persistente oliën en koolwaterstoffen (totaal);
 - organische halogeenverbindingen (totaal: EOC1);
 - polychloorbifenylen (PCB's);
 - calciumverbindingen;
 - hexachloorbenzeen (HCB);
 - andere persistente organochloorpesticiden zoals hexachloorcyclohexanen, de 'drins' en DDT complex;
 - polycyclische aromatische koolwaterstoffen (diverse PAK's);
 - dioxines en furanen.

-
1. De chemische vorm kan bijvoorbeeld van belang zijn bij metalen die de vluchtige chloriden hebben, zoals lood. Een hoog chloride-gehalte kan bijvoorbeeld komen door conditionering van het slib met ijzerchloride.

Waar relevant zal aangegeven moeten worden wat de spreiding in de gehalten is.

Capaciteit

- o Uit de informatie in het MER moet aannemelijk worden, dat de voorgenomen verwerkingscapaciteit in overeenstemming zal zijn met de behoefte voor de middellange en lange termijn, mede met het oog op de nog aanwezige stortcapaciteit in de komende jaren.
Hoe lang is stortcapaciteit voor restprodukten gegarandeerd?

Overheidsbeleid

- o Het beleid van rijk en de drie provincies ten aanzien van afvalverwijdering in het algemeen en verwijdering van zuiveringsslib in het bijzonder. Met name dient aandacht te worden geschonken aan verschillen en overeenkomsten van het relevante beleid tussen de drie provincies.
- o De beleidsuitgangspunten die worden gehanteerd bij de keuze van de verwerkingstechniek en de locatie (bijvoorbeeld ten aanzien van emissies, transport, rendement volumereductie, beschikbare stortcapaciteit, etc.).
- o De beleidsuitgangspunten geldend voor de verwerking c.q. verwijdering van reststoffen die bij de verschillende verwerkingstechnieken overblijven en in hoeverre een combinatie van verwerking met andere afvalstoffen wordt overwogen.
- o Het beleid ten aanzien van het ontstaan van zuiveringsslib en het beleid ten aanzien van het voorkomen van het ontstaan en hergebruik van verontreinigd slib.

2.2 Doelstelling

Op basis van de gesignaleerde knelpunten wordt het doel van de voorgenomen activiteit beschreven. Daarbij dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de keuze van de techniek, de schaalgrootte en de keuze van de locatie(s). Aangegeven wordt wat de samenhang is tussen deze drie aspecten.

3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Het MER dient aan te geven voor welke besluiten de gefaseerde m.e.r.-procedure zal worden gebruikt. Tevens wordt vermeld welke andere besluiten genomen moeten worden om tot de voorgenomen besluiten te komen. Daarbij wordt aangegeven op welke wijze de drie provinciale besturen volgens welke procedure en welk tijdplan de besluiten nemen, alsmede de status van deze besluiten. Tenslotte dient te worden vermeld in hoeverre de keuze van de verwerkingsmethode, de schaalgrootte en de locatiekeuze in de besluitvorming aan elkaar worden gerelateerd.

Vermeld dient te worden welke reeds genomen publiek- en privaatrechtelijke besluiten (op ondermeer het gebied van afvalverwijdering, ruimtelijke ordening, landinrichting, milieu, natuur en landschap) en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden kunnen stellen aan de betreffende besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten. De volgende beleidsdocumenten en beleidsvoornemens spelen hierbij onder andere een rol:

- Nationaal Milieubeleidsplan (NMP en NMP+)
- Richtlijn Verbranden
- Derde Nota Waterhuishouding
- Notitie preventie en hergebruik van afvalstoffen, VROM en V&W
- Besluit overige organische meststoffen
- (ontwerp-) Bouwstoffen besluit
- Waterkwaliteitsplannen
- Provinciale plannen, zoals streekplannen, milieubeleidsplannen, afvalstoffenplannen (zuiveringsslibplan), waterhuishoudingsplannen, waterkwaliteitsbeheersplannen, grondwaterbeschermingsplannen
- Bestemmingsplannen.

Ook dient aangegeven te worden welke toetsingscriteria gehanteerd worden (milieunormen, streefwaarden en richtlijnen).

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

4.1 Inleiding

Voor een gefaseerde besluitvorming stellen de initiatiefnemers eerst een MER-deel op voor de verwerkingsmethode en schaalgrootte. Daarna volgt een MER-deel voor de locatiekeuze. Techniek, schaalgrootte en de locatie(s) zijn echter niet geheel los van elkaar te zien. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan de relatie tussen de beschikbaarheid van restwarmte op de locatie en de verwerkingstechniek of aan de relatie tussen de schaalgrootte enerzijds en de kosten, transportafstanden en locatiegrootte anderzijds (2). In de eerste fase van het MER dient reeds aandacht te worden besteed aan de criteria voor de locaties en de beschikbaarheid van dergelijke locaties, voor zover de techniek en de schaalgrootte daar randvoorwaarden aan stellen. Met dergelijke "systeemspecifieke locatiecriteria" moet het (eerste) preselectie-onderzoek worden uitgevoerd (zie verder par. 4.3). De uitkomsten van dit onderzoek moeten in het MER-deel over de verwerkingstechniek worden opgenomen. Het tweede MER-deel kan zich dan met name richten op de keuze voor de gewenste locatie(s).

De alternatieven worden vergeleken met behulp van de multi-criteria-analyse (MCA).

2. Zie bijlage 2, inspraakreactie nr. 2

De provincies achten MCA een goede methode om te komen tot een inperking van het aantal alternatieven. De MCA dient gedocumenteerd te zijn en tevens zodanig doorzichtig te zijn, dat het voor derden in principe mogelijk is om de resultaten te reproduceren.

De rangschikkingen voor elk van de alternatieven dienen na analyse getoetst te worden aan de onzekerheidsmarges in de toegekende scores.

Een alternatief is samengesteld uit een aantal elementen. In de multicriteria-analyse dienen deze elementen simultaan en niet stapsgewijs in de beoordeling te worden betrokken.

De alternatieven, criteria en verwachte effecten dienen overzichtelijk en evenwichtig te worden weergegeven. Hierbij dient aandacht te worden besteed aan een goede presentatie van de tabel, bijvoorbeeld in de vorm van een scorekaart of een grafische afbeelding.

De analyse voor verschillende gewichtencombinaties dient op basis van diverse invalshoeken door te worden gerekend. In ieder geval moeten de alternatieven worden doorgerekend vanuit milieu-oogpunt. De uiteindelijke gewichtentoekenning dient aan de provinciale besturen te worden overgelaten.

De keuze van de verwerkings- en de locatiealternatieven dient in het MER zorgvuldig gemotiveerd te worden, alsook de wijze van selecteren van alternatieven. In het MER moet worden aangegeven in hoeverre de beschouwde alternatieven aan het gestelde doel beantwoorden.

4.2 Verwerkingsmethode en schaalgrootte

Bij de beschrijvingen van de verwerkingsmethoden dient aan de volgende aspecten aandacht te worden geschonken:

- procesbeschrijving van de installatie en benodigde hulpinstallaties;
- operationele inzetbaarheid; wordt de techniek al op voldoende grote schaal ingezet en hoe groot is de bedrijfsservaring;
- benodigde ontwateringsgraad van het zuiveringsslib;
- inpasbaarheid van bestaande ontwateringsmethoden;
- effecten van toekomstige ontwikkeling van afvalwaterzuivering, met name defosfateren;
- milieuaspecten, (emissies, waaronder geur- en geluidproductie);
- afvalwater, waaronder de samenstelling en verwerking;
- ruimtebeslag installatie(s);
- transport;
- hergebruikmogelijkheden van de reststoffen;
- hoeveelheid en aard van de reststoffen. Daarbij dient nog te worden aangegeven of kleine reststromen ontstaan die specifieke behandeling behoeven, dan wel gestort moeten worden;
- storten van reststoffen. Daarbij dient te worden aangegeven wat de noodzakelijk stortcapaciteit is en of er duidelijke verschillen zijn tussen de diverse verwerkingstechnieken met betrekking tot het gedrag op een stortplaats en de daarbij behorende milieuaspecten;

De verwerkingsmethoden kunnen voor een aantal capaciteiten beschreven worden, uitgaande van de vrijkomende hoeveelheid zuiveringsslib (zie Hoofdstuk 2). Hierbij dienen de volgende aspecten betrokken te worden:

- indien per verwerkingsmethode meerdere verwerkingseenheden worden beschreven, worden de afzonderlijke en gesommeerde emissies weergegeven. Hierdoor wordt vergelijking tussen gedecentraliseerde en centrale verwerking met methoden mogelijk;
- doelmatigheid per schaalgrootte.

4.3 Locatiekeuze

De initiatiefnemer heeft het voornemen om voor het preselectie-onderzoek naar de locaties gebruik te maken van relevante onderdelen van het model van het Afval Overleg Orgaan (A00) (3). Het MER dient inzicht te geven in welke onderdelen van het A00-model worden gebruikt en om welke redenen andere onderdelen buiten beschouwing blijven. Daarnaast dient aandacht te worden besteed aan systeemspecifieke locatiecriteria (zie par. 4.1). In zowel het preselectie-onderzoek als in de beschrijving van de locaties moet duidelijk worden beargumenteerd welke criteria bij de keuze zijn gehanteerd en hoe de criteria onderling zijn gewogen.

4.4 Alternatieven

4.4.1 Algemeen

De keuze en de uitwerking van de alternatieven vormen een belangrijk onderdeel van het MER. De wijze waarop de alternatieven zijn geselecteerd dient in het MER zorgvuldig gemotiveerd te worden. Hoewel binnen de te beschrijven verwerkingsalternatieven nog verder gedetailleerder varianten denkbaar zijn, achten de provincies het van belang het MER-deel voor de verwerkingsmethode te beperken tot een aantal hoofdalternatieven. In een latere fase, bijvoorbeeld bij het locatiekeuzedeel of de inrichtings-m.e.r., kan het zinvol zijn meerdere varianten te beschrijven van de dan gekozen verwerkingstechniek(en). De behoefte om te variëren zal kunnen voortkomen uit bijvoorbeeld de situering van locaties of de inrichting van de installatie(s). Bij de alternatieven dienen in ieder geval een voorkeursalternatief, en een meest milieuvriendelijk alternatief te worden beschreven voor zowel de verwerkingsmethode(n)- en de daaraan verbonden schaalgrootte - als de locatie(s).

4.4.2 Verwerkingsmethoden en schaalgrootte

Voor de verwerkingsmethoden kunnen de volgende alternatieven beschreven worden.

- biologisch drogen;
- thermisch drogen;
- verbranden (4);
- verglazen (5);
- natte oxydatie.

-
3. Daarin wordt voor de lokatiekeuze een onderscheid gemaakt tussen een *uitsluitende fase*, een *beperkende fase* en een *rangschikkende fase*. Zie ook bijlage 2, inspraakreactie nr. 3.
 4. Zie bijlage 2, inspraakreactie nr. 4.
 5. Zie bijlage 2, inspraakreactie nr. 1

Daarnaast dient waar nodig enige aandacht te worden besteed aan andere technische ontwikkelingen waaronder pyrolyse, immobilisatie en vergassingstechnieken.

De te kiezen schaalgrootten dienen te worden onderbouwd aan de hand van de doelstelling. Indien een gekozen schaalgrootte niet verder wordt uitgewerkt, wordt ook dit gemotiveerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor verwerkingsmethoden die voor een bepaalde (geringe) schaalgrootte als niet reëel zijn aan te merken. In het MER moeten de criteria genoemd worden die een rol spelen bij de keuze van de schaalgrootte. De schaalgrootte is een belangrijk criterium voor zowel de beoordeling van de verwerkingsmethode als de locatie. In relatie tot de locatie(s) keuze verdient de schaalgrootte derhalve afzonderlijke aandacht.

4.4.3 Locatiekeuze

Voor de locatie wordt eerst een preselectie-onderzoek verricht om te komen tot een beperkt aantal reëel te beschouwen locatie-alternatieven. Gezien de samenhang tussen verwerkingsmethode, schaalgrootte en locatie, dient het het pre-selectieonderzoek te worden verricht en beschreven in fase één van de m.e.r.-procedure. Het tweede deel kan worden toegespitst op de overgebleven locaties, gecombineerd met één of meerdere gekozen verwerkingsmethoden en/of schaalgrootten.

4.4.4 Het nulalternatief (referentiesituatie)

Voor de locatie(s) zal een nulalternatief beschreven dienen te worden. Het is minder zinvol een nulalternatief voor de verwerkingsmethoden en schaalgrootte te beschrijven.

In het nulalternatief wordt per locatie de situatie behandeld waarbij wordt afgezien van realisering van de voorgenomen activiteit en waarbij het gebied zich ontwikkelt onder invloed van reeds bestaand of voorgenomen beleid (autonome ontwikkelingen). Het nulalternatief zal hier geen reëel alternatief zijn. De beschrijving dient dan echter, te zamen met de autonome ontwikkeling van het milieu, als referentiesituatie voor de effectbeschrijving van en de vergelijking tussen de verschillende locaties.

4.4.5 Meest milieuvriendelijke alternatief

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) bestaat uit een combinatie van de verwerkingsmethode, de schaalgrootte en de locatie. Criteria voor dit alternatief zijn:

- zo laag mogelijke emissies;
- minimale hinder en veiligheidsrisico's voor de omgeving;
- minimale effecten op natuur- en landschapswaarden;
- optimaal hergebruik van reststoffen;
- optimaal gebruik van restenergie en energierterugwinning;
- minimaal direct en indirect ruimtegebruik;
- maximale ontsluiting en benutting van scheeps- en railtransport.

Bij het ontwikkelen van het meest milieuvriendelijke alternatief dient het toepassen van de 'best-technical-means' centraal te staan. De te verwachten kosten hebben daarbij een duidelijk lagere prioriteit, hoewel ze niet bij voorbaat prohibitief mogen zijn.

Het mma kan ook geselecteerd worden met behulp van multi-criteria-analyse, mits de weegfactoren gebaseerd zijn op milieu-overwegingen. Voor deze gewichttoekenning bestaan meerder varianten. Verschillende meest milieuvriendelijke alternatieven zijn daarom zeer wel mogelijk. Er dient wel sprake te zijn van reële alternatieven.

Indien de preselectie van locaties in het eerste deel verricht wordt, dient globaal te worden aangegeven op welke van de overgebleven locatie(s) de minste invloed te verwachten is voor de omgeving. Hierbij dient onder andere aandacht te worden besteed aan de aansluiting bij reeds aanwezige of te verwachten technische infrastructuur en de combinatie met aanwezige installaties (AVI, RWZI e.d.).

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN DE AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (6) van de te beschouwen locaties na het preselectie-onderzoek moet worden beschreven, voor zover van belang voor de voorspelling van de milieugevolgen.

Voor de beoordeling van de gevolgen is ook een beschrijving van de te verwachten autonome ontwikkeling van het milieu van belang (zie verder par. 5.5).

De beschrijving van deze situatie zal vooral dienen als referentiekader voor de beoordeling van de milieugevolgen en de onderlinge vergelijking van de alternatieven. De beschrijving moet worden opgebouwd aan de hand van een aantal indicatoren voor milieu-omstandigheden en de veranderingen daarin. Aan de hand daarvan kan de toekomstige ontwikkeling van het milieu systematisch worden gevolgd.

Voor de keuze van de verwerkingstechniek is beschrijving van een bestaande toestand en autonome ontwikkeling niet zinvol.

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het MER te presenteren op een gedetailleerde schaal, bijvoorbeeld 1:500 voor de locatie zelf, 1:5.000 voor de naaste omgeving en 1:25.000 voor de ruimere omgeving.

6. De lokatie en de in milieuhygiënisch, (geo)hydrologisch, ecologisch en historisch-landschappelijk opzicht aangrenzende gebieden die door de activiteit direct of indirect kunnen worden beïnvloed, vormen samen het studiegebied. De omvang van de bedoelde invloedssfeer- en dus van het studiegebied - kan per milieu-aspect verschillen. In het algemeen kan worden gesteld dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de effecten per milieu-aspect.

In de volgende paragrafen worden aspecten genoemd waaraan het MER naar de mening van de provincies aandacht zou moeten besteden.

5.2 Abiotische aspecten

- * bodemkwaliteit (bestaande verontreinigingen);
- * grondwaterstanden en grondwaterstromingsrichtingen, grondwaterkwaliteit;
- * oppervlaktewaterkwaliteit;
- * luchtkwaliteit (incl. geur);
- * verkeersintensiteiten;
- * achtergrondgeluidniveaus (industrie, verkeer); geluidcontouren overdag en 's nachts.

5.3 Biotische aspecten

- * aanwezigheid en betekenis van terrestrische en aquatische ecosystemen;
- * ontwikkelingspotenties.

5.4 Landschap, bodemgebruik

- * visueel-ruimtelijke kenmerken;
- * het karakter van het landschap;
- * bestemmingen en functies in het studiegebied.

5.5 Te verwachten ontwikkelingen

Naast de beschrijving van de huidige situatie, dient ook ingegaan te worden, voor zover mogelijk en relevant, op de te voorziene autonome ontwikkeling. Hiermee wordt de ontwikkeling bedoeld die in het studiegebied zou optreden, als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen (zie ook par. 5.1). Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling behoren de mogelijke effecten te worden betrokken van nog lopende of inmiddels voltooide activiteiten in het studiegebied en van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien dat zij zullen worden uitgevoerd. Onzekerheden bij de beschrijving dienen duidelijk te worden aangegeven.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

6.1 Algemeen

De beschrijving van de milieugevolgen heeft bij de verwerkingsmethode uitsluitend betrekking op emissies vanuit de installatie(s). Daarbij kan verder verwezen worden naar hoofdstuk 3 van deze richtlijnen.

Bij de locatiekeuze gaat het om de milieu-effecten van die emissies op de omgeving van de verwerkingsinstallatie(s). Deze aspecten worden in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Bij de keuze van de verwerkingstechniek is het zinvol om in het MER niet alleen aandacht te besteden aan de emissies en andere milieu-effecten vanuit de installatie, maar ook op hoofdlijnen aan te geven welke eisen de diverse in beschouwing genomen verwerkingssystemen (kunnen) stellen aan de locatiekeuze. Bij de gevolgen zijn de volgende algemene aspecten van belang:

- bij de beschrijving moet worden onderscheiden naar positieve en negatieve effecten, tijdelijke en permanente effecten en pas op langere termijn waarneembare effecten;
- de te verwachten effecten moeten zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang worden beschouwd en dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling van het milieu;
- de gebruikte methoden en modellen moeten worden beschreven, met daarbij de mate van hun betrouwbaarheid. Tevens zal een indicatie behoren te worden gegeven van de variatie in de voorspellingsresultaten die kan worden verwacht als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de methoden en modellen. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven;
- rekening moet worden gehouden met cumulatie van effecten;
- in bepaalde gevallen is het zinvol de milieugevolgen van de verschillende varianten vergelijkenderwijs te beschrijven;
- milieugevolgen, die als belangrijk kunnen worden beschouwd, dienen gekwantificeerd te worden gepresenteerd en te worden getoetst aan bestaande normen en waarden. De overige milieugevolgen kunnen globaler en in kwalitatieve zin worden beschreven;
- ervaringen bij vergelijkbare installaties (in binnen- en/of buitenland), vooral bij bijzondere (extreme) omstandigheden, kunnen van belang zijn (7).

6.2 Locatiespecifieke milieugevolgen

Ten behoeve van de vergelijking van de locaties zal aandacht besteed dienen te worden aan:

o Milieuhygiënische criteria:

- effecten op de kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater;
- hinder voor het woon- en leefmilieu: geluidoverlast, stank- en stofoverlast, verkeers aantrekkingskracht, risico, visuele vervuiling;
- luchtverontreiniging.

o Criteria met betrekking tot het ruimtegebruik:

- direct ruimtegebruik: minimaal vereiste grootte van de inrichting, huidige gebruiksfuncties, infrastructurele belemmeringen, grondverwervingsmogelijkheden;
- indirect ruimtegebruik: afstand tot dichtstbijzijnde woonbebouwing, afstand tot verblijfsobjecten voor dag- en verblijfsrecreatie, afstand tot terreinen met belangrijke landschappelijke, geologische, historische of ecologische waarden;
- ruimtelijke inpasbaarheid: ligging nabij aanwezige infrastructuur, ligging ten opzichte van afvalzwaartepunten, ligging ten opzichte van al dan niet belanghebbende bedrijven, vormgeving.

7. Zie bijlage 2, inspraakreactie nr. 4, waar verwezen wordt naar de slibverbrandingsinstallatie te Dordrecht

- o Criteria met betrekking tot natuur en landschap (8):
 - natuur: effecten op vegetatie, fauna en ecosystemen;
 - landschap: effecten op cultuurhistorische, visueel-ruimtelijke en aardkundige waarden.
- o Bestuurlijk-juridische criteria:
 - bestemming;
 - bestuurlijke en maatschappelijke acceptatie;
 - eigendomsverhoudingen;
 - beschikbare beleidsinstrumenten ter realisering van de inrichting;
 - bestaande afzet-/stortcontracten.
- o Financieel-economische criteria:
 - investeringskosten: aanleg, ontsluiting en kosten voortkomend uit aanvullende milieutechnische maatregelen;
 - transportkosten;
 - exploitatiekosten;
 - kosten met betrekking tot nazorg.

Tenslotte dient te worden aangegeven hoe deze criteria onderling zijn gewogen.

7. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten in relatie worden gezien tot de autonome ontwikkeling van het milieu en met normen en streefwaarden van het milieubeleid.

Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- in welke mate de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt zijn doelstelling te zullen en kunnen verwezenlijken;
- een 'vertaling' van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief in effecten voor de gebruiksmogelijkheden (zoals recreatie, landbouw) van het studiegebied;
- een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-compartiment (zowel voor de verwerkingstechniek, schaalgrootte als van de locatie);
- een beschouwing van de globale kostenvergelijking van de alternatieven (niet verplicht in het kader van m.e.r.).

8. Zie bijlage 2, inspraakreactie nr. 3

8. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE EN EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Informatie die voor de besluitvorming essentieel zal zijn, kan niet onder leemten in kennis worden aangegeven, maar dient met prioriteit te worden geïdentificeerd en in het MER opgenomen.

De provincies dienen te zijner tijd een *evaluatieprogramma* op te stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken. Het onderhavige MER zal vervolgd worden door een inrichtings-m.e.r. Daarin zullen meer in detail de emissies en immissies beschreven worden, voor de benodigde vergunningen met voorschriften. Voor het onderhavige MER lijkt het opstellen van een evaluatieprogramma in dit stadium minder zinvol.

9. PRESENTATIE VAN HET MER

De samenvatting van het MER dient de belangrijkste elementen van het rapport te presenteren:

- motivering van het doel en het belang van het voornemen;
- de besluitvorming waarvoor het MER dient;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;
- beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu;
- beschrijving van de voorspelde effecten van de verschillende alternatieven.

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven mede tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

De samenvatting dient voor een algemeen publiek als een zelfstandig stuk leesbaar en begrijpelijk te zijn en een goede afspiegeling te vormen van de inhoud van het MER.

Voor de overige presentatie wordt het volgende aanbevolen:

- het MER beknopt te houden;
- voor de verschillende locaties plankaarten toe te voegen;
- eventuele afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;

- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen en aandacht te besteden aan (het onderscheid tussen) best bestaande en best uitvoerbare technieken.

BIJLAGEN

1. Brief van de Commissie voor de milieu-effectrapportage d.d. 10 augustus 1993 en samenvatting van het advies.
2. Inspraakreacties
3. Tekst van de bekendmaking d.d. 27 mei 1993

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Groningen
Postbus 867
9700 AW GRONINGEN

CORR. NR. 16319	DNST: 19 AFD. AA
ING. 13. AUG. 1993	
KLASS. NR. -1.777.1	BIJL. J X

uw kenmerk
Nr. 93/10.456/2 MAA

uw brief
26 mei 1993

onderwerp
Advies voor richtlijnen m.e.r. verwijdering
zuiveringsslib provincies Groningen, Friesland en Drenthe

Utrecht,

10 augustus 1993

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van een milieu-effectrapport (MER) voor de besluitvorming over de verwijdering van zuiveringsslib afkomstig uit de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Overeenkomstig artikel 7.14, eerste lid van de Wet milieubeheer bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

Graag vraag ik uw speciale aandacht voor het volgende.

De Commissie heeft waardering voor de wijze waarop de m.e.r.-procedure in twee fases en met behulp van de multicriteria-analyse wordt ingezet om te komen tot een verantwoorde keuze over de verwerking van zuiveringsslib in de drie noordelijke provincies. De voorgestelde fasering in een MER-deel met daaraan gekoppeld de besluitvorming over de verwerkingsmethode en vervolgens voor de keuze van de locatie(s) ligt voor de hand. Verwerkingsmethode en schaalgrootte - en daarmee het aantal noodzakelijke locaties - zijn echter niet los van elkaar te zien. Het is daarom zeer wel mogelijk dat in de eerste fase geen eenduidige keuze voor de verwerkings-techniek naar voren komt. Een uiteindelijke keuze is dan alleen in samenhang met de schaalgrootte en rekening houdend met de beschikbaarheid van locaties te maken. Hoe verschillend de uitkomst van een dergelijk zoekproces kan zijn, laat zich goed illustreren met voorbeelden in andere provincies waar men inmiddels een verwerkingsmethode van zuiveringsslib gekozen heeft. Per regio worden verschillende keuzes gedaan. Dit is in de eerste plaats afhankelijk van de beschikbare stortruimte. Verder spelen de hoeveelheid zuiveringsslib en de aanwezigheid van (laagwaardige) restwarmte een rol. Zo is in Zuid-Holland, Noord-Brabant en Twente gekozen voor verbranding, in Noord-Holland en Limburg voor thermisch drogen, in Utrecht voor composteren, terwijl op de Veluwe het VerTech-systeem wordt toegepast.

De samenhang tussen verwerkingsmethode, schaalgrootte en de beschikbaarheid van locatie(s) brengt de Commissie tot de aanbeveling in de eerste fase van de m.e.r. duidelijkheid te scheppen over de schaalgrootte en daarmee samenhangend de al dan niet aanwezige noodzaak tot samenwerking. Van belang is dan wel zekerheid te hebben over voldoende locaties die geschikt zijn voor de geselecteerde verwerkingsmethode(n). Het is daarom aan te bevelen in de eerste m.e.r.-fase de pre-selectie voor de locatiekeuze uit te voeren. Daarmee wint bovendien het eerste MER-deel aan belang voor de publieke meningsvorming over de mogelijke plaats voor slibverwerking. Het tweede deel van het MER. kan zich dan richten op de keuze uit een beperkt aantal locaties en mogelijk nog uit de overgebleven verwerkingsmethoden.

De Commissie acht de multi-criteria-analyse een goede methode bij een dergelijk complex vraagstuk. Het aantal voor te leggen alternatieven waaruit de provinciale besturen uiteindelijk gaan kiezen, kan met deze methode beperkt worden. Wel zullen tijdens het opstellen van het MER de provinciale besturen een beslissing moeten nemen over de toekenning van gewichten aan de diverse criteria. Deze gewichten bepalen namelijk in belangrijke mate de uitkomsten van de analyse.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij verneemt graag hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

dr. H. Cohen
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
verwijdering zuiveringsslib provincies
Groningen, Friesland en Drenthe

In Afschrift aan: Gedeputeerde Staten van provincie Friesland, Gedeputeerde Staten van provincie Drenthe

SAMENVATTING

De provincies Friesland, Groningen en Drenthe hebben het voornemen afvalverwerkingscapaciteit te realiseren voor slib dat vrijkomt uit afvalzuiveringsinstallaties.

Voor de besluitvorming over de keuze van de verwerkingstechniek, de schaalgrootte en de locatie(s) wordt een gefaseerde milieu-effectrapport (m.e.r.) doorlopen.

Hoofdstuk 2 Probleemstelling en doel

Het MER dient aandacht te besteden aan de aard, de soort en de te verwachten hoeveelheid zuiveringsslib, te onderscheiden in wel en niet onderdeel uitmakend van het voornemen. Ingegaan dient te worden op de (te verwachten chemische) slibsamenstelling nu en in de komende 10 tot 20 jaar en de relatie tussen de verwerkingscapaciteit en de behoefte aan verwerking op termijn. Bij het beleid voor verwijdering en verwerking van zuiveringsslib dient met name aandacht geschonken te worden aan de verschillen en overeenkomsten van het relevante beleid tussen drie provincies.

Op basis van de knelpunten wordt het doel van het de voornemen beschreven.

Hoofdstuk 3 Te nemen en genomen besluiten

Het MER vermeldt voor welke besluiten de gefaseerde m.e.r.-procedure zal worden gebruikt en welke andere besluiten genomen moeten worden. Daarbij wordt aangegeven op welke wijze de drie provinciale besturen volgens welke procedure en welk tijdplan de besluiten nemen, alsmede de status van deze besluiten. Vermeld dient te worden welke reeds genomen publiek- en privaatrechtelijke besluiten en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens invloed uitoefenen op het voornemen.

Hoofdstuk 4 Voorgenomen activiteit en alternatieven

De Commissie adviseert in de eerste fase van het MER reeds aandacht te besteden aan de eisen van de locaties en de beschikbaarheid van dergelijke locaties, voor zover de techniek en de schaalgrootte daar randvoorwaarden aan stellen ("systeemspecifieke locatiecriteria"). De Commissie acht multicriteria-analyse (MCA) een goede methode om te komen tot een inperking van het aantal alternatieven. Indien van een MCA gebruik gemaakt wordt, dient deze methode gedocumenteerd te zijn en tevens zodanig doorzichtig te zijn, dat het voor derden in principe mogelijk is om de resultaten te reproduceren.

Verwerkingsmethode en schaalgrootte

Bij de verwerkingsmethoden dient aandacht te worden geschonken aan procesbeschrijving en inzetbaarheid van de installatie(s), de milieuaspecten, reststoffen en transport. De volgende alternatieven worden beschreven; biologisch en thermisch drogen, verbranden, verglazen en natte oxydatie. Bij de locatiekeuze wordt onderscheid gemaakt tussen de pre-selectiefase en de uiteindelijke locatiebeschrijving.

Voor de locatiekeuze zal een nulalternatief beschreven dienen te worden, terwijl dit voor de verwerkingsmethoden en schaalgrootte minder zinvol is. Het nulalternatief zal geen reëel alternatief zijn. De beschrijving dient dan echter, te samen met de autonome ontwikkeling van het milieu, als referentiesituatie voor de effectbeschrijving van en de vergelijking tussen de verschillende locaties.

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) bestaat uit een combinatie van verwerkingsmethode, de schaalgrootte en de locatie. Het mma kan geselecteerd worden met behulp van MCA, mits de weegfactoren gebaseerd zijn op milieu-overwegingen. Voor deze gewichttoekenning bestaan meerdere varianten. Meerdere meest milieuvriendelijke alternatieven zijn daarom zeer wel mogelijk. Er dient wel sprake te zijn van reële alternatieven.

Hoofdstuk 5 Bestaande toestand en de autonome ontwikkeling

De bestaande milieutoestand van de locaties na de preselectie fase en de autonome milieu-ontwikkeling op deze locaties (als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen) moeten worden beschreven, voor zover van belang voor de voorspelling van de milieugevolgen. Het gaat om abiotische aspecten, biotische aspecten en om landschap en bodemgebruik.

Hoofdstuk 6 Gevolgen voor het milieu

Voor de gevolgen van de verwerkingsmethode kan verwezen worden naar hoofdstuk 3 (emissies). Bij locatiespecifieke milieugevolgen: verdienen in ieder geval de aandacht milieuhygiënische criteria, criteria met betrekking tot het ruimtegebruik en met betrekking tot natuur en landschap. Hoewel bestuurlijk-juridische en financieel-economische criteria buiten het directe kader van m.e.r. vallen, acht de Commissie het zinvol ze samen met de overige criteria in het MER te behandelen.

Overige onderwerpen (hfdst. 7 t/m 10)

In de overige hoofdstukken wordt aandacht besteed aan de vergelijking van de alternatieven, de leemten in kennis en de evaluatie achteraf, de samenvatting van het MER en de vorm en presentatie van het MER.

Het is dit stadium niet zinvol reeds een evaluatieprogramma op te stellen.

BIJLAGE 2

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats
1.	930623	Nederlandse Slibverglazings Maatschappij	Maastricht
2.	930628	N.V. Vuilafvoer Maatschappij VAM Wijster	Wijster
3.	930623	Directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Drenthe	Assen
4.	930530	R. Seljee	Rottum

nr. 1

Provincie Groningen
Dienst Milieu en Water
Postbus 867
9700 AW GRONINGEN

CORR. NR 12948	DNST: MAA AFD.
ING. 28. JUNI 1993	
KLASS. NR -1.777.1	ES. JL. J N

NEDERLANDSE
SLIBVERGLAZING
MAATSCHAPPIJ

MAASTRICHT
POSTBUS 1125
6201 BC MAASTRICHT

ST. LAMBERTUSLAAN
6212 AT MAASTRICHT

TELEFOON 043 / 25
FAX 043 / 255330

BANK: VAN LANSCHE
BANKREK. NR. 221
POSTGIRO NR. 111

Ons kenmerk:
AK/sr

Uw kenmerk:

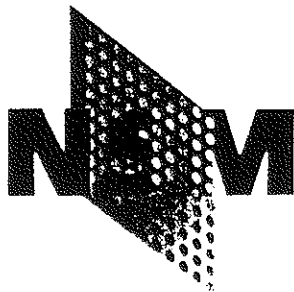
Maastricht, 23 juni 1993

Betreft: startnotitie M.E.R. maart 1993
zuiveringsslib Groningen, Friesland, Drenthe

Mijne heren,

Bij dezen willen wij reageren op de onlangs verschenen "startnotitie voor de M.E.R. voor de systeem- en locatiekeuze voor de verwijdering van zuiveringsslib afkomstig uit de provincies Groningen, Friesland en Drenthe", van maart 1993.

- Pagina 5 Onze reactie is met name gestoeld op de acties A 59a en A66 uit de vernoemde notitie inzake preventie en hergebruik van afvalstoffen.
- Pagina 6 Met betrekking tot de genoemde prioriteitsvolgorde preventie - hergebruik - verbranden - storten, willen wij er nadrukkelijk op wijzen dat verglazing (van zuiveringsslib) onder de categorie "hergebruik" valt er niet onder "verbranden" zoals soms nog wordt gesteld, zoals ook in deze notitie op pagina 20. Aldus is verglazen te betitelen als techniek die het hoogst scoort van alle verwerkingsmogelijkheden die in de prioriteitenladder aan de orde zijn.
- Pagina 8 In de beknopte weergave van het afvalstoffenbeleid van de drie noordelijke provincies wordt een aantal keren vermeld dat het slib na ontwatering, na droging of na verbranding gestort wordt en dat dit ook in de toekomst zal gebeuren. De reden die daarvoor impliciet of expliciet wordt genoemd is dat het slib niet kan worden hergebruikt. Onze reactie daarop is dat wanneer het slib verglaasd kan worden wel degelijk een her te gebruiken product ontstaat.
- Pagina 12 In § 2.4 wordt een definitie van een doelmatige verwerking gegeven. Onze interpretatie daarvan is: milieuhygiënisch verantwoord, economisch haalbaar en vergaand volumereducerend. Ook vanuit deze drie principiële stellingen gezien willen wij gaarne wijzen op verglazen als verwerkingstechniek.

- Milieuhygiënisch : het restproduct is geschikt voor hergebruik c.q. nuttige toepassing, hetgeen ook betekent dat geen aanspraak hoeft te worden gemaakt op schaarse stortcapaciteit.
- Economisch : de verwerkingsprijs voor verglazen gevolgd door hergebruik ligt in dezelfde ordegrootte als de prijs voor verbranden met aansluiten storten.
- Volumereductie : verglazing van zuiveringsslib biedt veruit de grootste volumereductie van alle opgesomde technieken. Op dit punt wordt nader ingegaan in ons commentaar bij hoofdstuk 4.

Pagina 17
t/m 20

Bij de beschouwing van de relevante verwerkingstechnieken wordt per beschouwde methode weliswaar globaal ingegaan op milieuhygiënische en economische aspecten, overeenkomstig de op pagina 12 geformuleerde doelstelling, doch onderling vergelijk van de onderscheidenlijke methoden is alleen mogelijk op basis van restmassa en -volumen. Onze interpretatie van de weergegeven cijfers is gemiddeld genomen als volgt:

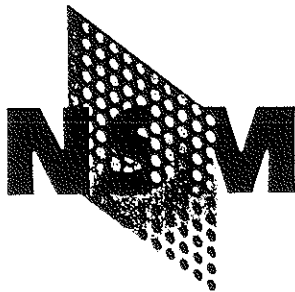
- biologisch drogen	1,25 ton per ton d.s. = ca 2 m ³
- thermisch drogen	1,1 ton per ton d.s. = ca 1,6 m ³
- verbranden	0,5 ton per ton d.s. = ca 0,65 m ³
- verglazen	0,4 ton per ton d.s. = ca 0,18 m ³
- natte oxydatie	1 ton per ton d.s. = ca 1,1 m ³

De conclusie hieruit is dat zowel gewichtsmatig alsook volumetrisch gezien verglazing van zuiveringsslib de grootste reductie tot gevolg heeft.

Afgezien daarvan kan verglaasd slib worden hergebruikt, hetgeen voor de restproducten van de overige verwerkingsmethoden niet geldt. In dit verband verwijzen wij naar ons commentaar bij pagina 12.

Pagina 20

Onder punt 4 "verglazen" wordt opgemerkt dat verglazen in principe een vorm van verbranden is (echter met aangepaste procesvoering), waardoor de milieu-effecten ten dele vergelijkbaar zouden zijn. Ons inziens is dat niet juist omdat verglazen op grond van de mogelijkheid dat het restproduct kan worden hergebruikt, één niveau hoger scoort in de prioriteitenvolgorde (conform pagina 6). Voorts dient te worden toegevoegd dat in Japan diverse installaties al gedurende jaren op praktijkschaal operationeel zijn en wel verglazingsinstallatie van het type coke-bed, double cilinder en cycloon (Vortex).

Vertrouwend u van dienst te zijn met onze reactie op de onderhavige startnotitie voor de M.E.R., tekent hoogachtend,

hoogachtend,

Nederlandse Slibverglazings Maatschappij

Ir. A.P.T. Driessen

Ir. A.H.J. Kirkels

VAM Wijster

nr. 2

VAMweg 7 9418 TM Wijster
Postbus 5 9418 ZG Wijster
Tel (05936) 3939 Fax 3993

Faxbericht**VAM**

Datum	28 juni 1993
Aan	Gedeputeerde Staten van Groningen
T.a.v.	Mevrouw C. Mentink
Faxnummer	050-164632
Van	A.A. Smits
Onze referentie	U93-154
Aantal pagina's (inclusief voorblad)	2
Betreft	Startnotitie MER, verwerking zuiveringsslib

Om reden van snelheid sturen we dit schrijven op 28-06-93 per fax, [REDACTED]

[REDACTED]

VAM Wijster**VAM**

Aan Gedeputeerde Staten van Groningen
T.a.v. mevrouw C. Mentink
Postbus 867
9700 AW GRONINGEN

28 juni 1993

JvD/AR/0693/V042

Startnotitie MER
Verwerking zuiveringsslib uit
Groningen, Friesland en Drenthe

Geacht College,

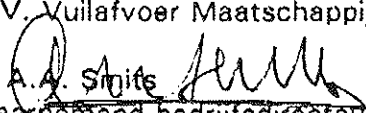
Naar aanleiding van de geboden gelegenheid om te reageren op bovengenoemde startnotitie hierbij enkele opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen.

Wij vragen aandacht voor de VAM Wijster locatie als plaats voor de verwerking van zuiveringsslib. Reeds meerdere jaren wordt gesproken over de mogelijkheid om als VAM op de locatie Wijster betrokken te zijn/te worden bij de toekomstige technologische verwerking. Zo is in opdracht van het Zuiveringschap Drenthe en met onze medewerking door Haskoning een rapport opgesteld over de milieu-aspecten bij de verwerking van zuiveringsslib (maart 1990). Nadien zijn onder andere door ons bedrijf interne bureaustudies gedaan naar de energie-aspecten van verschillende thermische behandelingsvarianten.

Uiteraard zullen de relatief gunstige ligging (zowel geografisch als logistiek) en de beschikbaarheid van energie uit stortgas en restwarmte uit de GAVI een belangrijke rol kunnen spelen.

Graag gaan wij ervan uit dat u bij het geven van richtlijnen voor deze Plan-MER rekening houdt met de gemaakte opmerkingen.

Hoogachtend,
N.V. Vuilafvoer Maatschappij VAM

ir. A.A. Smits
waarnemend bedrijfsdirecteur

VAM Wijster

REEDS PER FAX
VERZONDEN

W. V. 26
29-7-93
VAM

Aan Gedeputeerde Staten van Groningen
T.a.v. mevrouw C. Mentink
Postbus 867
9700 AW GRONINGEN

CORR. NR. 13.041	INST: MB AFD.
ING. 29 JUN 1993	
KLASS. NR. -1117312	EXL N

28 juni 1993

JvD/AR/0693/V042

Startnotitie MER
Verwerking zuiveringsslib uit
Groningen, Friesland en Drenthe

Geacht College,

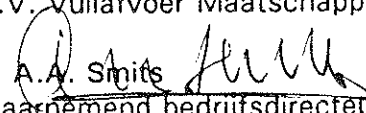
Naar aanleiding van de geboden gelegenheid om te reageren op bovengenoemde startnotitie hierbij enkele opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen.

Wij vragen aandacht voor de VAM Wijster locatie als plaats voor de verwerking van zuiveringsslib. Reeds meerdere jaren wordt gesproken over de mogelijkheid om als VAM op de locatie Wijster betrokken te zijn/te worden bij de toekomstige technologische verwerking. Zo is in opdracht van het Zuiveringschap Drenthe en met onze medewerking door Haskoning een rapport opgesteld over de milieu-aspecten bij de verwerking van zuiveringsslib (maart 1990). Nadien zijn onder andere door ons bedrijf interne bureaustudies gedaan naar de energie-aspecten van verschillende thermische behandelingsvarianten.

Uiteraard zullen de relatief gunstige ligging (zowel geografisch als logistiek) en de beschikbaarheid van energie uit stortgas en restwarmte uit de GAVI een belangrijke rol kunnen spelen.

Graag gaan wij ervan uit dat u bij het geven van richtlijnen voor deze Plan-MER rekening houdt met de gemaakte opmerkingen.

Hoogachtend,
N.V. Vuilafvoer Maatschappij VAM

ir. A.A. Smits
waarnemend bedrijfsdirecteur

nr. 3

CORR. NR. 12760	DNST: MAA AFD.
ING. 24. JUNI 1993	
KLASS. NR. -1.777.1	BIJL. X N

Aan College van Gedeputeerde
Staten van Groningen
Postbus 867
9700 AW GRONINGEN

landbouw, natuurbeheer
en visserij

uw brief van
26 mei 1993

uw kenmerk
93/10.456/1 MAA

ons kenmerk
LNO-933017/KN/TM 23 juni 1993

onderwerp
startnotitie M.E.R.
zuiveringsslib

doorkiesnummer
27345

bijlagen

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de Startnotitie voor milieu effect rapportage voor de systeem- en lokatiekeuze voor de verwijdering van zuiveringsslib uit de provincies Groningen, Friesland en Drenthe.

Mede namens mijn collega's, de Directeuren LNO in Friesland en Groningen, doe ik u onderstaande opmerkingen ten aanzien van de richtlijnen toekomen.

Gedurende de eerste fase, bij de beschrijving van de mogelijk toe passen verwerkingssystemen en -technieken, is het vanuit het belang van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij van belang de uiteenlopende ammoniakemissies bij verschillende methoden inzichtelijk te maken opdat deze goed worden meegewogen in het daaropvolgend keuzeprocess.

Mandemaat 3
Postadres:
Postbus 146
9400 AC Assen
Telefoon: 05920-27911
Fax: 05920-18242
Telex: 53605

In de loop van de tweede fase, bij het lokatie-onderzoek, wordt de startnotitie gesteld dat gedurende de 'uitsluitende fase' gebieden als natuur-, waterwin- en bodembeschermingsgebieden e.d. worden uitgesloten.

Wat het natuurbeleid betreft zou vestiging van een dergelijke afvalverwerkingsinrichting, niet alleen in de strikte natuurgebieden, maar in alle gebieden deel uitmakend van de Ecologische Hoofd Structuur zoals aangegeven in het Natuurbeleidsplan en het ontwerp-Structuurschema Groene Ruimte in principe uitgesloten moeten worden.

Tenslotte sluiten wij ons aan bij uw in de startnotitie opgenomen uitgangspunt dat bij de overblijvende lokatiemogelijkheden industrieterreinen en terreinen bij bestaande afvalverwerkingsinstallaties of afvalwaterzuiveringsinstallaties voorkeurslokatie zijn voor vestiging van een dergelijke afvalverwerkingsinrichting.

De Directeur,

(Jr. H. Zwaving).

BIJLAGE 3

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 98 d.d. 27 mei 1993

provincie groningen

milieu-effectrapportage voor de systeem- en lokatiekeuze voor de verwijdering van zuiveringsslib afkomstig uit de provincies groningen, friesland en drenthe

Gedeputeerde Staten van Groningen maken namens Provinciale Staten van Groningen, Friesland en Drenthe bekend, dat de startnotitie voor de milieu-effectrapportage voor de verwijdering van zuiveringsslib ter inzage ligt.

Voorgenomen activiteit

De bedoeling van de drie noordelijke provincies (dat zijn tevens de initiatienemers) is uiteindelijk het realiseren van een doelmatige verwerking van het zuiveringsslib op de beste werkingslokatie(s), met het oog op de lange termijn. Om uitvoering te kunnen geven aan de voorgenomen activiteit wordt een beleid ontwikkeld voor de verwijdering van het slib. Dit beleid zal worden vastgelegd in de milieubeleids- of uitvoeringsplannen. Het vaststellen van deze plannen is milieu-effectrapportageplichtig.

Op grond van landelijke regelgeving is de mogelijkheid tot toepassing in de landbouw sterk afgenomen en wordt op den duur helemaal stopgezet. Dat laatste gebeurt momenteel reeds in Friesland. Storten van zuiveringsslib, zoals dat nu gebeurt, na ontwatering, op stortplaatsen, wordt niet aanvaardbaar geacht als structurele oplossing. Daarom onderzoeken de drie noordelijke provincies samen wat de meest doelmatige verwerkmethode is voor de verwerking van het slib.

Deze startnotitie betreft een twee-fasen MER. Allereerst komt er een systeemgedeelte van het milieu-effectrapport (MER), waarin de in aanmerking komende technieken voor de verwerking van zuiveringsslib worden beschreven, met hun milieu-gevolgen.

Daarna komt er een lokatiegedeelte waarin de in aanmerking komende lokaties voor een eventuele verwerkingsinstallatie worden beschreven.

Procedura

Voor het vaststellen van de milieu-beleidsplannen c.q. uitvoeringsplannen moet er ten aanzien van het beleid van zuiveringsslib een milieu-effectrapport worden gemaakt. Dit MER wordt door de provincies van Groningen, Friesland en Drenthe vastgesteld. Provinciale Staten van Groningen, Friesland en Drenthe zijn bevoegd gezag. Provincie Groningen is tevens coördinerend bevoegd gezag.

Voordat het MER kan worden opgesteld, stellen de provincies uiterlijk binnen vijf maanden, derhalve voor 28 oktober 1993, richtlijnen vast inzake de inhoud van het milieu-effectrapport. Ten behoeve van het opstellen van deze richtlijnen is inspraak mogelijk.

Terinzagelegging

De startnotitie ligt vanaf 28 mei tot en met 28 juni 1993 tijdens kantooruren ter inzage bij:

- provincie Groningen, dienst Milieu en Water, Eendrachtsskade 22 te Groningen;
- provincie Friesland, afdeling Vergunningen, Tweebaksmarkt 52 te Leeuwarden;
- provincie Drenthe, dienst Water en Milieu, Westerbrink 1 te Assen.

Inspraak

Opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen kunnen tot en met 28 juni 1993 schriftelijk worden ingebracht bij Gedeputeerde Staten van Groningen t.a.v. dienst Milieu en Water, Postbus 867, 9700 AW Groningen.

Inlichtingen

Voor meer inlichtingen kunt u bellen naar mw. C. Mentink, 050-164536.